

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Кваліфікаційна робота
магістра
на тему: «**ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО**
БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ»

Виконав: здобувач вищої освіти
ОС «магістр» GRS1-M21 групи
спеціальності 241 Готельно-
ресторанна справа
Дмитро ЛИТВИНЧУК

Науковий керівник:
кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи
Ольга ОЛІЙНИК

Рецензент:
кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри
менеджменту
ІринаАНДРЕЙЦЕВА

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	6
1.1. Теоретичні засади розвитку готельно-ресторанного господарства в період сьогодення.....	6
1.2. Сучасні чинники впливу на розвиток готельно-ресторанного бізнесу.....	27
Висновки до 1 розділу.....	29
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	32
2.1. Сьогодення розвитку підприємств готельного бізнесу в Україні.....	32
2.2. Стан розвитку ресторанного бізнесу в Україні.....	56
Висновки до 2 розділу.....	71
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	74
3.1. Прогноз функціонування підприємств готельного бізнесу.....	74
3.2. Перспектива тенденцій розвитку ресторанного бізнесу в Україні та Європі.....	83
Висновки до 3 розділу.....	99
ВИСНОВКИ.....	101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	103

ВСТУП

Актуальність теми. Нинішній воєнний стан держави та зростання впливу зовнішніх факторів на діяльність готельно-ресторанного бізнесу вимагає зміни тенденцій його розвитку, змушує до нових адміністративних та управлінських дій, з метою забезпечення довговічного конкурентоспроможного існування.

Політична обставина держави, економічна небезпека та нестабільність, дефіцит фінансових коштів це ряд чинників, які впливають на роботу готельно-ресторанного бізнесу і вимушують їх до гнучкості в тенденціях господарювання з метою їх стабілізації і ефективності. Дана обстановка вимагає врахування регіональних та інших тенденцій розвитку готельно-ресторанного бізнесу з метою необ'єктивності негативного впливу вище наведених факторів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми готельно-ресторанного бізнесу досліджувалися в здобутках вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, як: Антонюк Н. В. [39], Жук І. З. [40], Какуніна Г.А. [45], Кізіма В. Л. [40], Мальська М. П. [38], Надтока Т.Б. [45] та інших авторів, що розглядали проблеми тенденцій розвитку готельно-ресторанного бізнесу досліджувалися науковцями, такими як Meghashyam M [92], Завідна Л.Д. [25], Дишкантюк О.В. [23].

Мета і завдання дослідження. Мета роботи є узагальнення теоретичних основ формування тенденцій розвитку готельно-ресторанного бізнесу, аналізі діяльності підприємств готельної індустрії та визначені впливу тенденцій на розвиток даного бізнесу з метою підвищення їх ефективності та витримці в воєнних умовах господарювання. Відповідно до мети дослідження були поставлені такі завдання:

- розкрити сутність поняття «тенденція»;
- розглянути та узагальнити теоретичні підходи щодо тенденцій розвитку готельно-ресторанного бізнесу;

- здійснити моніторинг готелів та інших засобів розміщування туристів в Україні, областях та регіонах та з'ясувати тенденції їх розвитку;
- розібрати модерний стан діяльності готельно-ресторанного бізнесу;
- провести розрахунки та розглянути показники діяльності готельно-ресторанного бізнесу;
- спрогнозувати роботу готельно-ресторанного бізнесу України на перспективу;
- обстежити зарубіжний досвід діяльності готельно-ресторанного бізнесу.

Об'єкт дослідження – функціонування готельно-ресторанного бізнесу, що обумовлює тенденції його розвитку.

Предмет – тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу.

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети та розв'язання поставлених завдань у роботі використовувались різноманітні методи наукового дослідження: аналізування, порівняння, систематизація та узагальнення – для уточнення сутності та змісту дефініції «розвиток», статистичного та порівняльного аналізу – для дослідження показників діяльності готельно-ресторанного бізнесу на національному та регіональному рівнях, табличний – для наочного відображення аналізу статистичних даних та результатів дослідження; метод узагальнення – для формування пропозицій щодо тенденцій розвитку готельно-ресторанного бізнесу.

Інформаційною базою дослідження були: законодавчі та нормативно-правові акти щодо діяльності та тенденцій розвитку готельно-ресторанного бізнесу; інформаційні матеріали в розрізі показників, що характеризують діяльність готелів та інших засобів розміщування туристів Державної служби статистики України; нормативно-довідкові матеріали департаменту туризму та курортів; наукові доробки вітчизняних та зарубіжних вчених за темою дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання матеріалів третього розділу роботи щодо перспективних напрямів розвитку готельно-ресторанного бізнесу, а саме:

1) виконання заходів на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу щодо тенденцій розвитку галузі гостинності, у відповідності до чинного законодавства;

2) впровадження нових тенденцій розвитку даного бізнесу;

3) використання інформації щодо досягнень зарубіжного готельно-ресторанного бізнесу в тенденціях їх розвитку.

Апробація результатів роботи. Результати дослідження представлені в студентській науковій роботі, яка була представлена на студентський конкурс науково-дослідних робіт по економіці в м. Комрат (Молдова), організаторами якого являються Науково-дослідний центр «Прогрес» та Комратський державний університет

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи 113 сторінок. У роботі: 2 рисунків, 32 таблиць, список використаних джерел -94 найменувань.

ВИСНОВКИ

Сучасний світовий ринок готельно-ресторанних послуг давно сформувався і стабільно розвивається в більшості країн світу на основі суттєвої матеріально-технічної бази та забезпечує роботою мільйони працездатних людей, що позитивно впливає на економіку країн. Діяльність готельно-ресторанного бізнесу в Україні стримують чинники, як некомпетентність персоналу, недосконала програма забезпечення та відсутність системи захисту інформації, тощо. Окрім того, економічно-політична нестабільність, обмеження платоспроможності населення, недосконала податкова система вплинули на зниження конкурентоспроможності закладів готельної індустрії в країні.

Ураховуючи світовий досвід, можна визначити пріоритетні напрями в розвитку готельно-ресторанної індустрії:

створювати національні та міжнародні ланцюги внаслідок глобалізації світового господарства;

диверсифікувати послуги та концентруватися на потребах і запитах клієнтів, персоніфікувати обслуговування;

поглиблювати концептуалізацію та спеціалізацію об'єктів готельно-ресторанного бізнесу;

впроваджувати новітні інформаційні комп'ютерні технології на підприємствах.

Для ефективної роботи закладів готельно-ресторанного бізнесу потрібно впроваджувати автоматизовані інформаційні системи управління, що дасть змогу реалізувати програми ресурсозбереження та енергозбереження, підвищувати кваліфікацію обслуговуючого персоналу та продуктивність його праці, поліпшувати якість виконуваних робіт і послуг, скорочувати час надання послуг, підвищувати якість обслуговування гостей.

Основною метою розвитку готельно-ресторанного бізнесу має стати пошук нових шляхів, які забезпечували б прогрес даної галузі не лише на короткостроковий період, а у глобальному просторі на довготривалу перспективу. Подальші дослідження передбачають використання всіх резервів

підвищення якості обслуговування та конкурентоспроможності готельно-ресторанних комплексів України шляхом упровадження позитивного закордонного досвіду розвитку підприємств сфери гостинності.

Отже, для того, щоб Україна ввійшла до числа провідних туристичних країн світу необхідні системні зусилля як всіх державних установ, так і суб'єктів готельно-ресторанного бізнесу. А для цього необхідно:

- створити оптимальні нормативно-правові засади розвитку туристичної і курортно-рекреаційної галузі та її інфраструктури, зокрема через формування стратегії розвитку готельного господарства;

- створити сприятливі умови для залучення інвестицій та запровадити реальні механізми стимулювання будівництва і реконструкції готелів та інших об'єктів туристичної і курортно-рекреаційної сфери;

- створити належні умови для розвитку іноземного та внутрішнього туризму, зокрема через розвиток мережі туристично-інформаційних центрів за визначеними видами туризму;

- сприяти розвитку готельного бізнесу, забезпечити гармонізацію національних стандартів, а також підвищити якість туристичних послуг, що надаються;

- реалізувати заходи щодо зміцнення позитивного іміджу України та формування ефективної маркетингової стратегії на основних закордонних ринках;

- сприяти створенню додаткових робочих місць та розширенню тимчасової зайнятості у туристичній сфері, зокрема через підтримку розвитку мережі малих та молодіжних готелів (хостелів).

Таким чином, підводячи підсумок всьому вищесказаному, можна зробити висновок, що тільки за умови активного розвитку національних українських мереж Україна може представляти собою не тільки нові місткі ринки, але і стати новим рівноправним учасником світового ринку готельно-ресторанних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агафонова Л.Г., Агафонова О.Є. Туризм, готельний та ресторанный бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Знання України, 2002. 360 с.

2. Афанасьєв Н.В., Рогожин В.Д., Рудика В.І. Економічне управління підприємством: навч. посіб. / за заг. ред. А.М. Колосова. Старобільськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2015. С. 49.

3. Балацька Н.Ю. Ресторанный бізнес в умовах пандемії коронавірусу: проблеми та напрями трансформації моделей розвитку // Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 42. С. 117-122

4. Бовш Л.А. Agile-підходи в ресторанному бізнесі в умовах пандемії Covid-19 // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг. 2020. Вип. 1 (31). С. 235-242.

5. Брикова Т.М. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. Прогресивна техніка та технології харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 18 жовтня 2012 р.). Харків. 2012. Ч.1. С.2.

6. Бунтова Н.В. Забезпечення конкурентоспроможності готельного підприємства на основі підвищення освітнього рівня персоналу. Зайнятість і ринок праці: міжвідомчий науковий збірник НАН та Міністерства праці і соціальної політики. 2005. Вип. 20. С. 92-98. 39-240.

7. Вікарчук О. І. Інноваційний стан сфери готельно-ресторанного бізнесу в Україні. Стратегічні перспективи готельно-ресторанного бізнесу в Україні: досвід, проблеми та інновації : збірник праць I Всеукраїнської науковопрактичної інтернет-конференції. м. Житомир, 14-15 лютого 2019 р., Житомир. 2019. URL : http://spf.zu.edu.ua/pdf/info/konferencii/internet_konf_menedzment_2019.pdf (дата звернення: 15.02.2022).

8. Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України. Кабінетне дослідження. Липень 2020 р. Громадська організація «Центр прикладних досліджень» Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні. URL: <https://www.kas.de/documents/270026/8703904>.

9. Гоблик В.В., Черничко Т.В., Хаустова К.М. Ресурсне забезпечення розвитку сфери гостинності. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»: збірник наукових праць / гол. ред. Т.В. Черничко. Мукачево: МДУ, 2019. Випуск 2(12). С.21-26.

10. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 17.04.2022)

11. ГОСТ 30523-97 "Послуги ресторанного господарства. Загальні вимоги"; URL:http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=76772 (дата звернення: 15.02.2022)

12. ГОСТ 30524-97 "Громадське харчування. Вимоги до обслуговуючого персоналу URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=91673: (дата звернення: 15.02.2022)

13. Грещак М.Г. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. посібник. [Текст] К.: КНТЕУ, 2008. 228 с.

14. Гріценко О.Ф., Нешева А.Д. Соціальний медіа маркетинг як інструмент просування продукту. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2013. № 4. С. 86–98.

15. Гросул В.А., Балацька Н.Ю. Модель оцінки можливостей розвитку підприємств ресторанного бізнесу України в умовах пандемії Covid-2019 // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2020. Том 31 (70), № 3. С. 121-126. DOI: 10.32838/2523-4803/70-3-20.

16. Гросул В.А., Балацька Н.Ю. Digital-маркетинг як дієвий інструмент антикризового розвитку підприємства ресторанного бізнесу в період пандемії та її рецесії // Підприємництво та інновації. 2020. Вип. 11-2. С. 7-12. DOI: 10.37320/2415-3583/11.20.

17. Давидова О.Ю., Полстяна Н.В. Інформаційнокомп'ютерні інновації в ресторанному бізнесі. Комунальне господарство міст. Серія «Економічні науки». 2012. № 106. С. 403–408.

18. Давидова О.Ю. Формування системи інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства. Бізнес-Інформ. 2017. № 11. С. 459–464.

19. Джанджугазова Е.А. Маркетинг в індустрії гостеприимства: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Х. : издательский центр «Академия», 2003. 224 с.

20. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. URL:Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 20.05.2022).

21. Дунда С.П. Економічний розвиток підприємства: сутність та визначення. Актуальні проблеми економіки та управління: збірник наукових праць молодих вчених. 2012.

22. ДСТУ 4281:2004 Заклади ресторанного господарства (сертифікація) URL: <https://www.tourinfocenter.odessa.ua/dstu-4281-2004/#page-content> (дата звернення: 15.02.2022) .

23. Дишкантюк О.В. Теоретичні основи функціонування індустрії гостинності. Економіка: реалії часу: науковий журнал. 2015. № 6 (22). С. 96-101. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n6.html>. (дата звернення: 15.02.2022).

24. Єсінова Н.І. Економіка праці і соціально-трудові відносини: навч. посіб. / Н.І Єсінова. К.: Кондор, 2004. 432 с.

25. Завідна Л.Д. Готельний бізнес: стратегії розвитку: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 600 с.

26. Іванова З.О. Концепція удосконалення інструментарію управління розвитком туристичної привабливості вітчизняних територій. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 8. С. 183-186.

27. Індустрія гостинності в Україні: стан і тенденції розвитку: монографія / за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої. Запоріжжя: Просвіта, 2017. 240 с.

28. Капліна Т. В., Столярчук В. М. Особливості формування якості послуг готельно-ресторанного господарства. Туристичний та готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 23 – 24 березня 2017 р). Черкаси. 2017. С. 28-31.

29. Кифяк В.Ф.. Модель оцінки можливостей розвитку підприємств ресторанного бізнесу України в умовах пандемії Covid-2019 // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. – 2020. – Том 31 (70), № 3. – С. 121-126. DOI: 10.32838/2523-4803/70-3-20.

30. Клапчук М.В., Біян В.І., Брухлій Б.В. Інноваційні технології в ресторанному господарстві. Карпатський край. 2015. № 1 (2). С. 92–99.

31. Коронавірус: как украинские рестораторы ведут бизнес в условиях пандемии. URL: <https://www.restorator.ua/post/coronavirus-how-ukrainianrestaurateurs-do-business-in-a-pandemic> (дата звернення: 07.04.2022).

32. Коротков Е.М. Стратегічне управління розвитком підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Сер.: Економічні науки. 2011. № 2. Т. 2. С. 99–103.

33. Кузьмін О.Є. Розвиток підприємства: теоретичні аспекти. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. Вип.18. Ч. 2. С. 74–77.

34. Лужанська Т.Ю. Особливості професійної діяльності у сфері туризму та гостинності. Актуальні проблеми наукового й освітнього простору в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів. У 2 томах: збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 14-15 травня 2015 р.). Мукачево: Карпатська вежа, 2015. Том 1. С.40-42.

35. Лютак О.М. Особливості формування глобальних ланцюгів доданої вартості у туристичній сфері. Вчені записки: зб. наук. пр. Київ: КНЕУ, 2016. № 17. С. 213-222. URL: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/22848>. (дата звернення: 15.02.2022).

36.Мазур В. Індустрія гостинності – ефективний інструмент розвитку туристичного бізнесу. Журнал Європейської економіки. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. № 3, Т. 14. С. 273-286.

37. Малік М.Й. Кадровий потенціал підприємств: управлінський ефект / М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк. К.: ННЦ ІАЕ, 2005. 370 с.

38. Мальська М. П. Готельний бізнес: теорія та практика : підручник / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 472 с.

39. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. Київ : Знання, 2008. 661 с.

40. Мальська М. П. Організаційно-економічний механізм управління сфери готельного господарства в Україні : монографія / М. П. Мальська, В. Л. Кізима, І. З. Жук. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. 215 с.

41. Мартієнко А.І., Дишкантюк О.В. Сутність гостинності як економічної категорії. Економіка: реалії часу: науковий журнал. 2017. № 2 (30). С. 72-78. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No2/72.pdf>.: (дата звернення: 15.05.2022).

42. Массімо Боттура запустив в Instagram кулінарне шоу «Кухня карантину». URL: <https://posteat.ua/news/massimo-bottura-zapustiv-v-instagram-kulinarneshou-kuchnya-karantinu> (дата звернення: 21.04.2022).

43. Мілашовська О.І., Головка О.М. Проблеми розвитку інфраструктури гостинності в малих містах. Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Мукачево, 17- 18 травня 2017 р.). Мукачево: РВВ МДУ, 2017. С. 364-366.

44.Мескон М.Х., Альберт М., Хедоурі Ф. Аспекти розробки економічної стратегії розвитку підприємств. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2016. Вип. 1 (2). С. 334–339.

45. Надтока Т.Б., Какуніна Г.А. Формування стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності. Економіка і суспільство. 2017. № 9. С. 423–427. 241 Випуск # 15 / 2018 Економіка і суспільство.

46. Нокдаун и локдаун. Как «переносит» карантин гостиничный рынок Украины. URL: <https://commercialproperty.ua/analitics/nokdaun-ilokdaun-kak-perenosit-karantin-gostinichnyu-rynok-ukrainy/>(дата звернення: 15.04.2022)

47. Омуш М.О. Стратегія диверсифікованого розвитку туристського комплексу в регіональній економіці (на прикладі Йорданії): автореф. дис. ... канд. екон. наук. Харків, 2003. 19 с.

48. Офіційний сайт Державної служби статистики України [електроний ресурс]. – URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/11/DSG_2019.pdf. (дата звернення: 15.04.2022)

49. Пандемія COVID-19 та її наслідки у сфері туризму в Україні. Оновлення до документу «Дорожня карта конкурентоспроможного розвитку сфери туризму в Україні». URL: <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRDCOVID19-Report-UKR.pdf>. (дата звернення: 15.02.2022) .

50. Пандяк І.Г. Місце та особливості сфери гостинності в туристичній індустрії. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Географія». 2017. № 2. С. 81–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUg_2017_2_14(дата звернення: 15.02.2022)

51. Пługина Ю.А. Особливості формування конкурентних переваг підприємства: стратегічний аспект. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2015. № 3. С. 94–100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2015_3_16. : (дата звернення: 15.02.2022)

52. Побережний Р.О., Побережна Н.М. Методологічні аспекти сучасних підходів до сутності розвитку підприємства в умовах мінливого зовнішнього

середовища. Соціально-економічний розвиток України: проблеми та перспективи: кол. монографія / ред. О.В. Манойленко. Харків: НТУ «ХП», 2015. Розд. 5. С. 229–242.

53. Погорелов Ю.С., Лейко К.А. Шляхи розвитку соціально-економічного потенціалу підприємства. Економіка і регіон. 2015. № 6. С. 58–63.

54. Полковниченко С.О., Красій А.В. Привабливість України на європейському ринку туристичних послуг. Ефективна економіка. 2020. № 1. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2020/80.pdf

55. Портал Асоціація рітейлерів України URL: <https://rau.ua/novyni/novi-restorani-pid-chas-vijni/> (дата звернення: 15.02.2022).

56.. "Правила роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства" (Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 24.07.2002 р. № 219); URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0680-02#Text> (дата звернення: 15.02.2022).

57. "Про безпечність і якість харчових продуктів" ЗУ(від 06.09.2005 р. №2809-ІУ) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2809-15#Text> (дата звернення: 15.02.2022).

58. Про внесення змін до Закону України "Про туризм" : Закон України №1282–15 [від 18.11.2003 р.] [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. 2004. №13.С.180. Режим доступу: URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1282–15/page> (дата звернення: 01.03.2022) .

59. "Про захист прав споживачів" ЗУ (від 15.12. 1993 р. № 3682- XII); URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 15.02.2022)

60. "Про підтвердження відповідності" ЗУ (від 17.05.2001 р. № 2406 III URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2406-14#Text> 01.02.2016. (дата звернення: 15.02.2022) .

61. "Про стандартизацію" ЗУ(від 17.05.2001 р. №1315-УІІ); URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text> (дата звернення: 15.02.2022) .

62. Про технічні регламенти та оцінку відповідності ЗУ №124- VIII, 1.10.2022 -(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 14, ст.96) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text> (дата звернення: 15.02.2022).

63. Прокопюк А., Феленчак Ю.Б. Сучасні тенденції розвитку ресторанного господарства України та Польщі // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. 2015. Вип. 25.4. С. 258-265.

64. Пуцентайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: навч. посіб. К.: Центр навч. л-ри, 2007. 344 с.

65. Раєвнева О.В., Аксьонова І.В., Свидло Г.І. Статистичні методи оцінки регіонального розвитку. Харків, 2016. 328 с.

66. Руденко В.П. Основи готельної справи. URL: http://pidruchniki.com/1584072023997/turizm/osnovi_gotelnoyi_spravi. (дата звернення: 15.04.2022) .

67. Сайт агентства Digital Guru. URL: <https://dgagency.ru/services/orm> (дата звернення: 19.04.2022).

68. Сайт Великий Київ. URL: <https://bigkyiv.com.ua/z-pochatku-vijny-v-ukrayini-zakrylosya-blyzko-7000-restoraniv-ta-kafe/> (дата звернення: 19.09.2022).

69. Сайт Вокс України URL: <https://voxukraine.org/rynok-horeca-pid-chas-vijny-potochnyj-stan-ta-klyuchovi-tendentsiyi/> (дата звернення: 19.04.2022).

70. Сайт КиївВлада URL: <https://kievvlast.com.ua/mind/novi-chasinovi-restoranni-trendi-yak-zminilasya-komunikatsiya-ukrainskih-zakladiv-pid-chas-vijni> (дата звернення: 19.04.2022).

71. Сайт Українська служба інформації URL: <https://usionline.com/iak-ukrainskyj-restorannyj-biznes-adaptuietsia-do-vyklykiv-vijny-doslidzhennia/> (дата звернення: 19.04.2022).

72. Сайт All TOP EVERYTHING URL: <https://www.alltopeverything.com/top-10-largest-hotel-chains-in-the-world/> (дата звернення: 19.04.2022).

73. САЙТ Mobility Foresights URL: <https://mobilityforesights.com/product/hotel-industry-in-europe/> (дата звернення: 19.04.2022).

74. Санітарні правила для підприємств ресторанного Господарства, включаючи кондитерські цехи і підприємства, які виробляють м'яке морозиво (затверджені Мінохоронздоров'я і Мінторгом СРСР 19.03.1991 р. № 5777-91. URL:<https://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=4695>

75. Сапрунова В.Б. Туризм: еволюція, культура, маркетинг. Дон.: Ось-89, 2007. 291 с.

76. Софійчук К.К. Підвищення туристичної привабливості України. Економіка та держава. 2017. № 10. С. 63-66.

77. Тенденція // Словник української мови : в 11 т. — Київ : Наукова думка, 1970-1980. (Том-10. стор.:72) <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F>

78. Ткачова О.К. Метод Сааті при прийнятті управлінських рішень. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво: наук.-вироб. журн. 2015. № 4(85). С. 92-96. URL: http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/2417/1/%d0%a2%d0%ba%d0%b0%d1%87%d0%be%d0%b2%d0%b0_%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f1_2015.pdf

79. Хаустова К. М. Теоретичні підходи до оцінки регіонального потенціалу галузі. Бізнес Інформ. 2017. № 1. С. 127-131. 197 195.

80. Хаустова К. М., Антощук М.М. Стратегічні аспекти розвитку підприємств малого бізнесу в регіоні. Молодий вчений. 2016. № 6. С. 131-135
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_6_35

81. Хаустова К.М., Черничко Т.В., Гоблик В.В. Оцінка економічної стабільності розвитку підприємств сфери гостинності у регіоні. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка». Мукачево: Вид-во МДУ, 2020. Випуск 1(13). С. 169-174.

82. Хроники кризиса бизнеса: кого в Украине больше всего накроет штормом коронавируса. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2020/03/19/658296> (дата звернення: 17.04.2022).

83. Чепурда Л.М. Концептуальні основи використання туристичних ресурсів на засадах сталого розвитку. Економічний форум. 2015. № 2. С. 155-160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2015_2_27. (дата звернення: 15.02.2022)

84. Чепурда Л.М. Методологічні аспекти стратегічного управління підприємством сфери невиробничого обслуговування. Бізнес Інформ. 2015. № 3. С. 247-251. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_3_39 (дата звернення: 15.02.2022).

85. Чепурда Л.М. Дослідження ефективності функціонування мережених структур невиробничої сфери обслуговування (Частина I). Бізнес Інформ. 2015. № 1. С. 218-222. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_1_35. (дата звернення: 15.02.2022) .

86. Чудновський А.Д. Туризм и гостиничное хозяйство : учебник 2-е изд. С. : «ЮРКНИГА», 2005. 448 с.

87. Шитікова Т.В. Зарубіжний досвід визначення привабливості сфери туризму в іноземних країнах. Бізнес Інформ. 2018. № 10. С. 82-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_10_14 (дата звернення: 15.02.2022).

88. Шитікова Т.В., Мілашовська О.І. Погляди вчених на дослідження привабливості туристичної дестинації. Освіта і наука. Міжнародний науковий журнал. 2019. №1(26). С.52-58.

89. Яцун Л.М. Сфера харчування населення як природно-соціально-економічна система: методологія формування та розвитку. Економічний аналіз. 2014. Т. 16. № 1. С. 155–166.

90. Bloom J. How are food supply networks coping with coronavirus? BBC News. URL: <https://www.bbc.com/news/business-52020648> (дата звернення: 05.04.2022).

91. Mulford Hoyos M., Vergara Castro L., Plata de Plata D. Tienda virtual: social market Colombia. Multiciencias. 2014. P. 268–275.

92. Meghashyam M. Restaurant industry reeling under coronavirus. The Hill. URL: <https://thehill.com/business-a-lobbying/business-a-lobbying/488110-restaurant-industry-reeling-under-coronavirus> (дата звернення: 05.04.2022).

93. Сайт журналу РЕСТОРАТОР URL: <https://www.restorator.ua/post/west-ukrainian-restaurants-during-war> (дата звернення: 15.02.2022).

94. Сайт Posteat URL: <https://posteat.ua/news/olga-nasonova-rozpovila-pro-restorannij-biznes-pid-chas-vijni/> (дата звернення: 27.06.2022).